

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

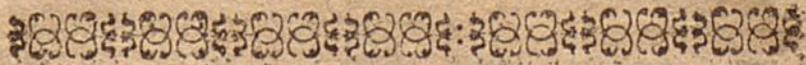
Archi-||dioeceseos || Colonien-||sis Descriptio || Historica

Henriquez a Strevesdorff, Martinus

Coloniæ Agrippinæ, 1652

II. Novesivm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12065

II.

NOVESIUM.

NOVESIUM quondam, qua post Vrbs Nussia dicta,
 Archidiceps Caput est, quam circuit unda
 Inferior Rheni tractus. Comitibus primo
 Ingreditur voto, Ripa vicina jacebat
 Antea, qua Rivus lunarem dictus Anarpha
 Influit in Rhenum, sed nunc à Flumine multum.
 Ob grave murmur aqua, colluctantesque procellas,
 Divisa est, hodie quamvis petat Eruatis Urbem,
 Circumagata, molas portarum limina subter,
 Et tali lapsu, binis quadrantibus hora
 Dusseldorpiacum versus, Rheno inferat undam.
 Hec in Romano jacet Vrbs longissima fundo,
 Lata parum, nutrit fecundos frugibus agros,
 Et Rivo excellit, qui Crura vocatur ad Arpham,
 Crura, quod insolitum, contra decurrit ad ortum,
 Ast illic flumen viridantia prata coronat,
 Qua fracto è Rheno ductus fuit ante Canalis
 Kebl dictus gravae naves ut mercibus Urbem
 Attigerint, portusq; iterum sint inde soluta.
 Ast Romanorum dum tempore Claudius, ille
 Civilis, Rheni Socijs habitantibus oras *
 Teutonia populis, Frisia de gente profectis,
 Et Velavv, & Betavv, vicinosq; inde Sugernos,
 Que loca Romulidum Praefectus jure tenebat
 Petilius Cerealis, ovans cepisset in armis,
 Geldria qua nunc est, & Clevia, jamq; studeret
 Undique Gallorum fines, Rhenoque propinquas

Romans

* An. 70.

Romani Imperij ferro sibi subdere terras:
 NOVESIUM vero, quæ Drusus tempore summi
 Caesaris Augusti Castellum jam ante locarat,
 Romanas partes sequeretur, & arma Quirinum,
 Ille quod Annales referunt, exercitus apto
 Hic Nova Castra loco paulatim extruxit & Urbem.
 Erectumque simul Drusi molimine astrum,
 Quod modo suprema nomen fert porta Maria,
 Duplice munitur muro, vastisque novavit
 Turribus, unde Novi quasi Castri à nomine nomen
 NOVESIUM retinet, quod post transiit, in Urbem

Hæc (a), Nordmannorum subiecta incendia sensit,
 Extremamque illibellum crudele Ruinam,
 Attulit electus Caesar (b) quod gessit uterq;
 Otto jure suo Quartus luctante Philippo,
 Insuper Vrbs eadem savissima bella subivit,
 Quando [c] Palatinus Comes, Archimista Rupertus
 Cumque Peditum regimen, Prælaturamque tenebat,
 Hujus enim voto Carolus Burgundius audax
 Annali jam dictam Urbem obsidione premebat,
 Landtgravius vero Hassorum, qui postea factus
 Elector Princeps Hermannus Rector in ista
 Archidioxesi, mirando laudis honore
 Commotus Caesar tam pressam exemit acerba
 Obsidione Urbem, Sanctus Bonifacius (d) orbe
 Quando colebatur, Carolus tunc solvere castra
 Caesaris accessu, pacemque precare coactus,
 Vrbs tunc indultis, multisque favoribus aucta est,
 Nempe Magistratus cudendi in signe Monetæ
 Ius habet, & rubra signandi dogmata cera:
 Nundina in hac unum memoratâ quinq; per Annus
 Vrbe celebrantur, Civis non cogitur extris
 Sistere iudicijs, Gladij ius obtinet amplum
 Consul uterque Regens, fasces portantur ab istis.

[a] An. 881 (b) An. 1205, (c) An. 1476, [d] An. 1476

Vt pote Romanis, viso qui crimine dignas
Constituunt pœnas, & sacram vindicæ iusto
Iustitiam exercent vitæque necisque Magistri.

Nussiaco in Bourbahn liberrima civibus extas
Undique venandi per qualibet arva potestas,
Exemptique Vbijs sunt vectigalibus omnes.

Vrbis, quod superest, auratam Insignia gestant
Nigro Aquilam, campoque rubro Crux alba renidet.

Ad confirmandos hos, Dia indulta fauores
In patulo ore Fori, Caesar Fridericus in arcu
Tertius exsculptus, Statuâ sublimè videtur.

Tunc etiam in gratum præcepta ex hostibus Vrbis
Symbolon, ante die Veneris, quam spiritus almus
Orbe solebatur, primum processio sumpsit
Annua principium populo comitante fideli:
In cuius Robur Sixti indulgentia Quarti
Mille octingentis, quadragintaque diebus
Concessa è Bulla est cunctis, præsentia quorum
Hoc festum exornat: summum stat Martyris illius
Delubrum sancti Bellatorisque Quirini
Ara Theodulo qui concomitante tribunus,
Iunctus Alexandro Papa * cumque Hermese Romæ
Prefecto, reliquisque sacro Baptismate lotis,
Aurelianaam truculenti Iudicis iram,
Ex Hadriani olim Mandato Casaris hausit,
Tormentisque gravis Christi pia dogmata pandens
Martyri palmâ decoratus in astra migravit.

Martyris hinc Templum, cuius celsissima turris,
Munster ab antiquo sic dictum nomine, quondam
Hocce Monasterium Benedicti regula sanxit,
Cuius adhuc habitus criptâ tabulatus in imâ est.
(Tempora mutantur) Cañonessis namq; profanis
Scemmate præclaris dos est hæc nobilis Aedes;

Hoc Caroli Quarti rescripto, causa probatur.

*Hoc Comes è Clivia Delubri Eberhardus * & ejus
 Conjux Berta, alto Caroli de stemmate Magni
 Struxerunt, binusq; jacet tumulatus in illo
 Fundator templo, crucis ante altare, sepulchrum
 Hoc Comitum monumentum Eberhardi dicitur, anno
 Quo Bruno à Dagsburg Vbia qui Presbyter Aedis,
 Et post Tullensis Presul, Papa'e Byretum,
 Cumq; Pado imperium captabat, & usq; tenebat
 Pontificis Noni Nomen sublime Leonis:
 Iamq; profecturus Romam sociare sororem
 In comitem Gepam placuit, quam Nussia primam
 Vrbs Abbatissam voluit, donata favore est
 Fratris jam Papa, sancti cum Martyris illic
 Reliquis, quas illa [a] redux hinc transtulit usque
 NOVESIUM: talis translatio quando recurrit,
 Aut festiva dies: quam plurima turba quotannis,
 Devotum verè affectum, cultumq; piosq;
 Impendit ritus, solemniter usa supremo
 Patrono, magnum quem iactat Nussia Divum.*

*Nussia causa fuit, Carolus dum linqueret Urbem,
 Cum Friderico etiam mox Cesare foedus iniret
 Pacis, ut (illius cum filia sola Maria
 Vnica regni haeres, data gnato Caesaris uni est
 Maxmiliano, ex in sacro qui Caesar (b) in orbe)
 Hoc per connubium sese Provincia oranti
 Austriaca Domui, tutela, armisq; jugoq;
 Subdiderint omnes, queis se Burgundia sulcit
 Inferior, regio Belgis habitata colonis.*

*Hic pro Nussiacis, dolor eheu! gloria cessat.
 Tempore Truchsesii Comitum nova praelia surgunt
 Archidiœcesi, novus exit ab are tumultus,
 Religione domus, Araq; fociq; petuntur,
 Neglecta excubijs, Nevenaro Nussia primis*

F Prada

* An, 825.) († An, 1049) [a An. 1050. 30. Apr.)
 (b An. 1486.)

Præda (a) opulenta fuit, verum mox Vrbe potitâ
 Militis Hollandi cunctos truculentia cives
 Territat, insano frendent batava arma furore,
 Parcitur haud sacris, spoliantur honoribus Ara,
 Aurati calices, argentea pocula, vasa
 Gemmea raptantur, pretiosaq; cuncta feruntur,
 Quæ reputata ultrâ bis centum millia in auro.
 Inde Gubernator Fridericus Kluytius intrò
 Strenuus armatur, pagi vastantur inique,
 Vbiaci tractus vario quoque Marte premuntur,
 Hinc Bavarus tandem Princeps Ernestus, ab altâ
 Elector cathedrâ, civisq; urbisq; misertus
 Hispanam implorat dextram, Parmensis ab inde
 Mittitur electis pro religione tuendâ,
 Servandâq; fide, laturus robora turmis,
 Hic audax animi quatefactis mœnibus Vrbe
 Impetit, & Divi triduanus luce Iacobi
 Intrat, & Ernesto Domino (b) mox reddit eandem,
 Kluytius in primis veluti sine iure rebellis,
 Altâ suspensus violator fauce fenestrâ est:
 Urbem flamma vorat, civis consumitur omnis,
 Omnia vastantur crudelibus obruta telis.
 Transeo præsidium (c) Milendunck, sistere anhelans
 Civibus electum, restat, quò cætera tangam,
 Hassorum [d] rabiem nisper quam Nussia sensit,
 Casò Lamboyo Imperij Generale, cohortes,
 Cum Gallis Hassi victores marte cruento
 Nussia cum properant, cingunt & mœnia, portas
 Obsidione premunt, ignitis usque fatigant
 Urbem missilibus triduo, & cum civis inermis
 Lamentaretur, nec tormentarius esset
 Vtterius pulvis, nec quo defendere possent
 Sese, subsidium, desperabunda pacisci
 Fœdera suaserunt urbi cum milite, magnâ
 Spe libertatis, cultus, Fideique vetusta

Reli-

a An. 1584. (b An. 1586.) (c Au. 1593.) (An. 1642.)

Religionis, ut & commercia, jura, priorque
 Consuetudo omnis, politiaq; salva manerent.
 (Sic etenim tractata sonant in foedere pacta)
 Non tamen est servata fides, neve ulla parola,
 In pradam urbs cessit, sensitque furentia valdè
 Fulmina bellorum, dolor! hostilisque remansit
 Vbiaca sedes patria, terraque propinqua,
 Noxia multa tulit, non si mihi guttura centum
 Ora forent centum, possem numerare, tot, eheu!
 Damna tulit, denos urbs Nussia nostra per annos,
 At post, cum luxit felix ex athere phœbus,
 Pace datâ imperio sua pristina jura recepit,
 Dent superi! Pax hac longum perduret in ævum.

III. BONNA-

E Leodoralis, BONNA, est primaria Sedes,
 Archidicepsis, Cancellaria suprema,
 Consilium, Archivum, Rectoratusq; triumphat,
 Iustitia usque Reo, Viduis patet atque Pupillis.
 Urbs etiam dicta est veterana Voconia, qua post
 A Comite Hochstedio Conrado Antistite(a) cineta est
 Mœnibus & foveit, ornataq; Turribus altis.
 Urbis habet claves, gestans pro tempore fasces
 De more antiquo longoq; à tempore consul.
 Romani BONNAM quondam bona castra vocârunt,
 Nempe Bonas illic quoniam sibi figere Sedes
 Est visum, testante chrono, nam plurima tali
 Non modo parte rubet bene sano Vineâ Baccho,
 At quoq; frugiferae circum protuberat Arvum,
 Immensiq; supra per binas circiter horas
 Clauduntur montes, qui ad Rheni litus ussumq;

Hans

(a Ao. 1240.)